

УДК 378.011.31:75

DOI 10.18372/2786-823.1.17492

Гловацький Сергій Віталійович,

методист музичного мистецтва та художньої культури,

КЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти

педагогічних працівників Черкаської області»,

м. Черкаси, Україна

glsevi27@gmail.com

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ

***Анотація.** У статті представлено матеріали щодо професійного розвитку вчителя мистецьких дисциплін в умовах реформування післядипломної освіти. Стаття містить приклади форм і методів професійного розвитку вчителів мистецьких дисциплін на курсах підвищення кваліфікації.*

***Ключові слова:** професійний розвиток, вчитель мистецьких дисциплін, підвищення кваліфікації.*

***Annotation.** The article presents materials on the professional development of teachers of art disciplines in terms of reforming postgraduate education. The article contains examples of forms and methods of professional development of teachers of art disciplines in advanced training courses.*

***Key words:** professional development, teacher of art disciplines, advanced training.*

У період реформування освіти все більшого значення приділяють професійному розвитку педагогічних працівників. Основні тенденції реформування післядипломної освіти передбачають розширення можливостей для професійного зростання вчителів, котрі викладають навчальні дисципліни,

серед яких важливе значення набувають мистецькі дисципліни. Особливого значення для вчителів мистецьких дисциплін набувають інноваційні тенденції удосконалення підвищення кваліфікації та шляхи професійного розвитку.

Мета статті – розкрити професійний розвиток вчителя мистецьких дисциплін в умовах реформування освіти.

Питання професійного розвитку педагогічних кадрів розглядали вітчизняні та зарубіжні науковці. Проблеми професійного розвитку вчителів у системі післядипломної освіти досліджували науковці В. Андрющенко [1], І. Воротникова [2], І. Жорова [5], Н. Мукан І. Грогодза [8] Т. Сорочан [9], Л. Хомич [10], та ін. Проблеми професійного розвитку вчителів мистецьких дисциплін розкривають науковці Л. Кондратова, В. Ружицький [7] та ін.

Професійний розвиток є багатограним, постійним процесом, який здійснюється на основі різних форм і способів організації професійної діяльності педагога. Науковці наголошують на тому, що професійний розвиток є постійним процесом оптимального вибору й поєднання різних форм, методів, технологій, які є найбільш оптимальними в конкретній ситуації і в конкретному місці сприяють розвитку особистості вчителя [3].

В умовах України професійний розвиток учителів ґрунтується на комплексній інтеграції філософських, психологічних та педагогічних теорій, концепцій і підходів [4]. У безперевному процесі професійного розвитку сьогодні вчителі мистецьких дисциплін мають можливість накопичувати досвід організації неформальної та інформальної освіти. Особливого значення в професійному розвитку набувають нові форми і методи підвищення професійного розвитку вчителів мистецьких дисциплін на курсах підвищення кваліфікації.

У період суспільних політичних викликів запровадження воєнного стану в країні однією з ефективних форм навчання стає дистанційна та змішана форма навчання. Так, дієвими стають тематичні курси, спецкурси за вибором, авторські курси, які проводяться в дистанційній та змішаній формі.

Професійний розвиток у такому випадку розглядається як процес набуття вчителем нових компетенцій, знань, умінь і навиків на відстані та дозволяє надалі ефективно використовувати отримані знання у своїй професійній діяльності.

Дистанційна форма навчання розглядається рівноцінно з очною, заочною, що реалізується переважно за технологіями дистанційного навчання, які складаються з органічного поєднання педагогічних та інформаційних технологій та організовується відповідно до робочих навчальних планів і затверджуються наказом керівника закладу освіти.

Ми звертаємо особливу увагу на концептуальні засади інтегративного навчання мистецтва, які базуються на єдності всіх складників: цілей, організації навчання, що засновано на єдності змістових ліній художньо-творчої діяльності, сприймання й інтерпретації мистецтва, комунікації засобами мистецтва. До усталених форм навчання вчителів мистецької галузі в неформальній освіті, на думку Л.Г. Кондратової, слід віднести: залучення вчителів до участі в науково-практичних, науково-методичних заходах, участь вчителів у діяльності творчих об'єднань, педагогічних фестивалів і конкурсів тощо [6].

Важливим кроком Комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради» в професійному розвитку вчителів мистецьких дисциплін стала підготовка тренерів та вчителів закладів загальної середньої освіти освітньої галузі «Мистецтво», які будуть забезпечувати реалізацію нового Державного стандарту базової середньої освіти відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» до впровадження нових технологій та методик навчання мистецтву. Підготовку фахівців мистецької освітньої галузі - курси підвищення кваліфікації тренерів НУШ показано на рисунку 1.

Рис. 1. Фото підготовки фахівців мистецької освітньої галузі - курси підвищення кваліфікації тренерів НУШ

Здобутий неоцінений досвід підготовки фахівців мистецької освітньої галузі на курсах підвищення кваліфікації тренерів НУШ. Навчання вчителів мистецької галузі та підготовка тренерів НУШ відбувалась за насиченою 30-годинною програмою педагогічних працівників з предметів мистецької освітньої галузі, в процесі якої педагоги оволодівали новітніми методиками та технологіями організації мистецької діяльності з учнями основної школи.

Запрошені на навчання педагогічні працівники одночасно були підготовлені як тренери-педагоги та в подальшому будуть залучені до проведення підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію нового Державного стандарту базової середньої освіти відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Цікавий досвід участі вчителів освітньої галузі «Мистецтво» здобувся у ході участі педагогів мистецьких дисциплін у Всеукраїнському конкурсі «Учитель року – 2022». Ґрунтовна підготовка педагогів до репрезентації власного педагогічного досвіду в онлайн-форматі та організація і проведення відкритих онлайн-уроків дозволила здобути неоцінений досвід професійного розвитку педагогів мистецької галузі в неформальній та інформальній освіті.

До інноваційних форм й методів навчання вчителів мистецьких дисциплін на відстані, яке має свої особливості та стало поширеним явищем в останні

роки, слід віднести вебінари, творчі майстерні, онлайн-консультації, онлайн майстер-класи тощо. Оволодіння такими формами навчання дозволяє вчителю мистецьких дисциплін спрямовувати свій професійний розвиток в русло оволодіння технологіями дистанційного навчання, активного впровадження в практичну діяльність цифрових технологій, а також нових форм організації освітнього процесу із здобувачами освіти на основі онлайн зв'язку тощо.

Висновки. Отже, професійний розвиток вчителя мистецьких дисциплін можна розглядати як процес формування суб'єкта професійної діяльності, тобто системи певних властивостей в умовах неперервної професійної освіти, самовиховання та здійснення професійної діяльності. Так, у процесі професійного розвитку особистість оволодіває системою професійно важливих якостей, до якої входять комунікативні, мотиваційні, характерологічні, рефлексивні, освітні, інтелектуальні, психофізіологічні властивості людини.

До ефективних форм і методів професійного розвитку вчителя мистецьких дисциплін в умовах сьогодення слід віднести дистанційне та змішане навчання, участь педагогів у короткострокових тематичних курсах підвищення кваліфікації, участь в вебінарах, творчих майстернях, онлайн-консультаціях, онлайн майстер-класах тощо.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. Академічна мобільність: проблема реалізації в Україні і в світі (перспективи сучасної освіти) / В. Андрущенко, В. Молодиченко // Вища освіта України – 2010 № 1, С. 34–42.

2. Борова Т. Роль коучингу в системі адаптивного управління професійним розвитком науково-педагогічних працівників. *Новий Колегіум*. 2011. № 3. С. 27 - 32.

3. Воротникова І. Професійний розвиток вчителя в системі післядипломної педагогічної освіти в умовах інформаційного суспільства. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2012. № 15 (2). С. 143 - 150.

4. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Кремень. Київ : Юрінком-Інтер, 2008. 1040 с.
5. Жорова І. Професійний розвиток педагогів у системі науково-освітніх координат КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»: від витоків до сьогодення. *Таврійський вісник освіти*. 2014. Спец. вип. С. 4 - 72.
6. Кондратова Л.Г. Професійний саморозвиток вчителів музичного мистецтва в інформальній освіті. *Virtus. Scintific Journal*. Вип. 35. 2019. С. 118–122.
7. Кондратова Л.Г. Ружицький В.А. Професійний розвиток вчителів мистецьких дисциплін у післядипломній освіті. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-37-2.1.19>, URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/47/910/2047-1?inline=1> (дата звернення: 20.12.2022).
8. Муқан Н., Грогодза І. Професійний розвиток педагогів: теоретичні та методологічні аспекти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2013. № 5. С. 18–27.
9. Сорочан Т.М. Наступність професійного розвитку вчителів у системі університетської та післядипломної освіти. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2011. № 20 (231). С. 274 – 284. URL: https://lib.iitta.gov.ua/703944/1/%D0%A1%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B0%D0%BD_1.pdf (дата звернення: 20.12.2022).
10. Хомич Л. Вчитель нової української школи: вектори професійного розвитку. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 2021. Том 20. № 2. С. 168 - 177. [https://doi.org/10.35387/od.2\(20\).2021.168-176](https://doi.org/10.35387/od.2(20).2021.168-176) URL: <http://www.adult-education-journal.com.ua/index.php/aej/article/view/193> (дата звернення: 20.12.2022).